

USTAWA „BEZPIECZNY BAŁTYK” - PRAWO JAKO ELEMENT BEZPIECZEŃSTWA

Prezentacja przygotowana przez Wydział Prawa Międzynarodowego
Departamentu Wojskowych Spraw Zagranicznych
Ministerstwa Obrony Narodowej

USTAWA O ZMIANIE NIEKTÓRYCH USTAW W CELU USPRAWNIENIA DZIAŁAŃ SIŁ ZBROJNYCH RP NA WYPADEK ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA NA POLSKICH OBSZARACH MORSKICH ORAZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA NA M. BAŁTYCKIM

Ustawa jest wynikiem strategicznej decyzji dotyczącej zwiększenia gwarancji bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w domenie morskiej.

Jej regulacje pozwolą w sposób kompleksowy na realizowanie przez polskie Siły Zbrojne zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa państwa na polskich obszarach morskich oraz bezpieczeństwa na Bałtyku, także w ramach współdziałania SZ RP z innymi służbami państwa odpowiedzialnymi za jego bezpieczeństwo.

ZASADNICZE PRZESŁANKI UCHWALENIA USTAWY

- ✓ Zmiany w środowisku bezpieczeństwa w Europie związane z agresywną polityką Federacji Rosyjskiej, które dotyczą także strategicznego akwenu Morza Bałtyckiego, w tym niszczenie podmorskiej infrastruktury krytycznej i działania tzw. floty cieni.
- ✓ Potrzeba stałego, kompleksowego wzmacniania systemu bezpieczeństwa Polski oraz konieczność zwiększania odporności na istniejące zagrożenia dzięki odpowiednim narzędziom prawnym pozwalającym skutecznie wykorzystywać zdolności Sił Zbrojnych do monitorowania bezpieczeństwa i przeciwdziałania zagrożeniom oraz podejmowania przez Siły Zbrojne szerokiego spectrum działań poza granicami państwa i działań w celu ochrony granicy państwowej Polski.

PROCES LEGISLACYJNY

- ▶ Wrzesień – październik 2025 – **rządowy proces legislacyjny** zakończony wniesieniem w dniu 23 października 2025 r. do Sejmu rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa na polskich obszarach morskich oraz zapewnienia bezpieczeństwa na Morzu Bałtyckim;
- ▶ **18 grudnia 2025 r.** został zakończony **sejmowy proces legislacyjny** dotyczący uchwalenia projektowanej ustawy;
- ▶ **19 grudnia 2025 r.** ustawa została skierowana **do podpisu Prezydenta RP;**
- ▶ **9 stycznia 2026 r.** Prezydent RP podpisał ustawę Bezpieczny Bałtyk.

ZMIANY W USTAWIE Z DNIA 17 GRUDNIA 1998 R. O ZASADACH UŻYCIA LUB POBYTU SIŁ ZBROJNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ POZA GRANICAMI PAŃSTWA

- ▶ wprowadzenie nowej przestępki **użycia Sił Zbrojnych RP** poza granicami państwa w postaci „działań na rzecz wzmocnienia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej”,
- ▶ dodanie do krajowych podstaw prawnych **użycia Sił Zbrojnych RP** poza granicami państwa niezbywalnego prawa do samoobrony, określonego w art. 51 Karty Narodów Zjednoczonych,
- ▶ wprowadzenie nowej przestępki **pobytu Sił Zbrojnych RP** poza granicami państwa w postaci „stałych, operacyjnych działań prowadzonych w celu monitorowania bezpieczeństwa zewnętrznego Rzeczypospolitej Polskiej lub w ramach wysunięte obecności”,

- ▶ wprowadzenie możliwości wydania przez dowódcę jednostki pływającej Marynarki Wojennej lub dowódcę statku powietrznego Sił Zbrojnych RP **rozkazu o użyciu broni lub innego uzbrojenia** - jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania - w razie konieczności odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do takiego zamachu na:
 - jednostkę pływającą Marynarki Wojennej, Straży Granicznej i Policji lub statek powietrzny Sił Zbrojnych RP, Straży Granicznej i Policji,
 - infrastrukturę krytyczną, w tym: międzysystemowy Gazociąg Bałtycki (*Baltic Pipe*) oraz wykorzystywane w wyłącznej strefie ekonomicznej sztuczne wyspy i wszelkiego rodzaju konstrukcje i urządzenia przeznaczone do rozpoznawania lub eksploatacji zasobów, morskie farmy wiatrowe oraz podmorskie sieci elektroenergetyczne i światłowodowe lub rurociągi.

ZMIANY W USTAWIE Z DNIA 12 PAŹDZIERNIKA 1990 R. O STRAŻY GRANICZNEJ

- ▶ przyznanie dowódcom jednostek pływających Straży Granicznej, w razie konieczności odparcia bezprawnego, bezpośredniego zamachu na infrastrukturę krytyczną albo w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym do takiego zamachu **na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym** - uprawnień do zatrzymania i przeszukania obcego statku,
- ▶ w przypadku, gdy wymagają tego względy obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym w przypadku przepływu obcych statków i okrętów wojennych, przyznanie dowódcom okrętów wojennych Marynarki Wojennej **na wodach wewnętrznych i na morzu terytorialnym** uprawnień dowódców jednostek pływających Straży Granicznej.

ZMIANY W USTAWIE Z DNIA 24 SIERPNIA 2001 R. O ŻANDARMERII WOJSKOWEJ I WOJSKOWYCH ORGANACH PORZĄDKOWYCH

- ▶ nadanie dowódcom okrętów Marynarki Wojennej i członkom ich załóg uprawnień wojskowych organów porządkowych, w tym prawa do użycia broni palnej w określonych sytuacjach - np. odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na żołnierza lub chronione przez niego mienie wojskowe.

ZMIANY W USTAWIE Z DNIA 12 PAŹDZIERNIKA 1990 R. O OCHRONIE GRANICY PAŃSTWOWEJ

- ▶ przyznanie Dowódcy Operacyjnemu Rodzajów Sił Zbrojnych kompetencji do określenia (w rozkazie) sposobu **niszczenia pocisków raketowych** wystrzelonych w kierunku terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez **wojskowe środki obrony powietrznej pracujące w trybie automatycznego startu raket przechwytyjących** (tj. przez zestawy PATRIOT),
- ▶ wprowadzenie regulacji umożliwiających podjęcie przez dowódców wojskowych środków obrony powietrznej decyzji o zestrzeleniu pocisku raketowego, w sytuacjach utraty łączności z Dyżurnym Dowódcą Obrony Powietrznej lub gdy sytuacja nie pozwala na wydanie rozkazu przez Dowódcę Operacyjnego RSZ,

- ▶ biorąc pod uwagę, że legalne działania podejmowane przez Siły Zbrojne oraz państwa sprzymierzone w celu wykonywania zadań nadzoru przestrzeni powietrznej i osłony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą, pomimo braku winy, prowadzić do powstania szkód w mieniu osób trzecich - na etapie prac w Senacie dodano przepis określający odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za powstałe szkody.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Departament Wojskowych Spraw Zagranicznych

Al. Niepodległości 218, 00-911 Warszawa

ul. Puławska 4a, 00-909 Warszawa

tel. +48 261 874 408, faks +48 261 846 914

e-mail: dwsz.sekretariat@mon.gov.pl